

Yevgeny Ustinovich

Overcoming the World: Glory and Shame in the Gospel of John

Carlisle: Langham Publishing, 2024., 126

U svojoj knjizi *Overcoming the World: Glory and Shame in the Gospel of John* autor Yevgeny Ustinovich upućuje na Četvrto evanđelje kao sredstvo ohrabrenja za kršćane „koji traže svoj identitet u kulturama gdje kršćanstvo nije dobrodošlo“ (str. 1). Kao biblijski znanstvenik i izbjeglica iz Ukrajine, autor je jedinstveno opremljen u svojem nastojanju da pokaže kako Ivanovo evanđelje govori o vrlo aktualnim pitanjima identiteta, patnje i izgnanstva. Ustinovich uvjerljivo argumentira da čak i ove neugodne stvarnosti u životima Isusovih učenika u konačnici proslavljaju Boga.

Knjiga je podijeljena na dva dijela: „Not of the World (Nisu od svijeta)“ i „In the World (U svijetu)“. Ova podjela čitatelju odmah otvara vrata u način na koji autor tumači različite elemente paradoksa i ironije u Ivanovu evanđelju i uvrštava ih u svoje pisanje. Prvi dio oslovljava nov, Bogom dan identitet kršćana gdje ih Ivan opisuje kao one koji „nisu od svijeta“. U drugom dijelu autor piše o tome kako se trebaju ponašati oni koji nalaze svoj identitet u Kristu dok bivaju poslani u svijet. Ustinovich u svakom dijelu knjige otkriva da je svaki aspekt rasprave povezan uz Božju slavu.

Jedan od ključnih koncepata u Ustinovichevu razmišljanju ideja je „rastrgano-sti“. U prvom poglavlju tvrdi da Stari zavjet opisuje Izrael kao „rastrgan narod“. Upravo u tome stanju napetosti možemo razumjeti kako se Židove može i hvalliti i kritizirati u Ivanovu evanđelju. Proroci, u svojem pozivu da se poistovjete s Božjim narodom dok im prenose Božju istinu, „rastrgani“ su pojedinci koji u konačnici upućuju na „rastrganog Spasitelja“ koji ima doći. Prema Ivanu „svijet“ je Božje stvorenje koje je trenutno „rastrgano“ između svjetlosti i tame, naime, Božje slave i vlastite slave.

Ustinovich u drugom poglavlju tvrdi da su Isusovi učenici pozvani iz svijeta kako bi u njega zatim bili poslani. Ovaj paradoks razriješen je shvaćanjem Isusovih poticaja da prebivamo u njemu. Isusovi učenici pronalaze svoj identitet kao usvojena djeca Božja u kontekstu zajednice uskrsnuća, oprostjenja i nade – dakle, u kontekstu Crkve. Stoga „učenikov ispravan odaziv na neprijateljstvo svijeta nije ni izolacija ni kompromis u odnosu na vrijednosti svijeta, nego odvažno svjedočenje“ (str. 34). Kršćani zadržavaju svoj Bogom dan identitet kad odlaze u rastrgan svijet zato što prebivaju u rastrganom Gospodinu.

U trećem poglavlju autor spominje da su se Isusovi učenici kretali u smjeru Božje slave. Na primjeru slijepca iz Ivana 9 pokazuje da je svjedočenje o istini jedan od glavnih načina da se proslavi Boga. Isusovo raspeće, tako jedinstveno prikazano u Ivanovu evanđelju, nije u konačnici tragedija nego put slave. Ovo

je perspektiva koju Isusovi učenici mogu i trebaju koristiti u svojem vremenu i kontekstu.

Zbog toga Ustinovich provodi četvrto poglavlje razmatrajući kako neki imaju oči da vide Božju slavu dok neki nemaju. „[Ivan] pokazuje da je na Isusovu križu Božja slava bila otkrivena na vidljiv i opipljiv način te učinjena javnom i sveopćom. No to nije bilo svima očigledno i zbog toga oni koji nisu tražili Boga nisu vidjeli ovu slavu“ (str. 63). Čitatelji Četvrtog evanđelja imaju prednost razumijevanja Isusove službe, smrti i uskrsnuća iz „postuskrsne perspektive“. Ovdje autor povlači snažne poveznice s trenutnom situacijom. Ako čitamo Ivana iz ove perspektive, također možemo tumačiti svoja rastrgana iskustva kao sredstva kojima možemo proslaviti Boga. Za autora primjena ove perspektive ne proizlazi prvenstveno iz vjere u Sveto pismo, nego iz mudrosti i iskustva koje je stekao živeći kao Isusov učenik.

Peto poglavlje čitatelja vodi na kratko putovanje biblijskim lokacijama Božje slave – od Šatora sastanka i Hrama u Starom zavjetu do Isusa i njegove zajednice učenika u Novom zavjetu. Sve dotle dok učenici žive Bogu na slavu, pobjeđivat će svijet. Ivanovo je stajalište da je problem u tome što svijet traži slavu za sebe. Prema autoru, ovo se javlja u dva oblika: u obliku oholosti i u obliku ugađanja ljudima. U najosobnijem dijelu knjige, Ustinovich pronalazi put prema Božjoj slavi u prihvaćanju zlostavljanja, razaranja i progonstva, a ne u traženju vlastite slave.

Istom se temom, uz nekoliko varijacija, autor bavi u šestom poglavlju. Ako je trpljenje donijelo slavu Bogu u Isusovu raspeću, isto je vrijedilo za njegove prve učenike i vrijedi za današnju Crkvu. Kao što Ustinovich kaže: „Božji plan ispunio se ne samo unatoč odbacivanju, nego kroz odbacivanje“ (str. 106). U konačnici, Isusovi učenici u svim vremenima i na svim mjestima poslani su u „rastrgan svijet“. Budući da se poistovjećuju s „rastrganim Spasiteljem“, opremljeni su donijeti Bogu slavu usred sukoba, patnje i poniženja. Zbog Isusove pobjede njegovi učenici također su pobjednici. Teza ove knjige ukratko je sažeta na kraju: „Put prema većoj Božjoj slavi je put patnje i poniženja... Učenici su rastrgani ljudi poslani u rastrgan svijet, ali će pobijediti svijet ako budu živjeli Bogu na slavu“ (str. 94).

Ustinovicheva kombinacija biblijske pismenosti, autentičnosti i životnog iskustva preporuča ovu knjigu svim učenicima Isusa Krista. Pretpostavimo da se čitatelji nađu u rastrganoj situaciji – bilo da se radi o ratu, progonstvu ili nekom obliku trpljenja – knjiga *Overcoming the World* pružit će im ohrabrenje i nadu. Oni koji se možda trenutno ne nalaze usred sukoba mogu dobiti uvid u svijet patnje koji je Crkva iskusila tijekom povijesti, što će im proširiti vidike i potaknuti ih na suosjećanje.

Knjiga *Overcoming the World* može se uspješno koristiti u različitim kontekstima. Njezina pristupačnost i relevantnost čine je idealnom za niz biblijskih poučavanja u lokalnoj crkvi. Mogla bi poslužiti i kao moderan popratni materijal knjizi *Cijena učenja* na sveučilišnom kolegiju. Oni koji traže biblijski uteme-

ljenu perspektivu rata u Ukrajini mogu knjigu čitati samostalno ili u grupi. Na kraju, smatram da je vjernim proučavanjem Evandjelja po Ivanu i iskrenim žarom Ustinovich postigao svoj cilj ohrabriranja učenika iz različitih sredina koji se poistovjećuju s rastrganim Spasiteljem.

Jeremy Bohall

Kevin J. Vanhoozer

Mere Christian Hermeneutics: Transfiguring What It Means to Read the Bible Theologically

Grand Rapids, Michigan, USA, Zondervan Academic, 2024, 424

„Hermeneutika“ je znanstveni te donekle tehnički naziv za tumačenje. Iako se njegova precizna upotreba razlikuje od znanstvenika do znanstvenika, kod knjige s tim nazivom u naslovu većina bi promatrača na prvi pogled pomislila da se radi o tehničkom metodološkom priručniku, udžbeniku ili možda apstraktnom filozofskom diskursu o tumačenju tekstova. Međutim, glavna nakana autora Kevina Vanhoozera, jednoga od vodećih evanđeoskih teologa, sasvim je drugačija. Iako se nesumnjivo bavi metodama tumačenja i duboko promišlja o njihovim filozofskim potpornjima, prvenstveno želi pomoći čitateljima Biblije – bilo da se radi o znanstvenicima, svećenstvu ili laicima – da „ispravno čitaju“. Za njega to znači da ne čitaju radi pukoga „intelektualnog slaganja nego radi svesrdnog prihvaćanja Božjih komunikacijskih namjera“ (str. 21). Ovo se vidi u uvodu gdje Vanhoozer izlaže što je Biblija, što ona radi i čemu služi, prije nego što potom predstavi tko su čitatelji u odnosu na Bibliju („odgovorne osobe“), što čitatelji trebaju raditi s Biblijom („vjerno svjedočiti“) i koja je svrha čitanja Svetoga pisma („zajedništvo s Bogom i rast u pobožnosti“). Ove riječi odražavaju Vanhoozerovo razumijevanje Biblije kao božanskoga govornog čina, a čitatelje kao one kojima je taj govor upućen i koji su stoga odgovorni „slijediti put kojim riječi idu“ kako bi stekli razumijevanje, kao i razumijevanje sebe samih, te bili učenici.

Prvi dio, odnosno poglavlja 1–3, Vanhoozerove trodijelne rasprave bavi se povijesnim podjelama biblijskog tumačenja. Kao sustavni teolog koji je također jedan od glavnih zagovornika oživljavanja teološkog tumačenja, Vanhoozer uočava „ružni jaz“ koji je nastao između znanstvene egzegeze i teologije s pojavom tekstualne kritike. Iako vjeruje da je povijesno kritički pristup biblijskom tumačenju koristan i produktivan, tvrdi da se kršćansku hermeneutiku ne smije ograničiti na puku povijesnu perspektivu i smjestiti je unutar imanentnog i seku-